

Asia: VN/17016/2024

Hallituksen esitys ilmailun turvallisuutta edistäviksi säädöstarkistuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lentoestelupaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavan siten, että lentoestelupahakemukseen tulisi liittää Suomessa toimivien lentomenetelmäsuunnittelijoiden ja asianosaisen lentopaikan pitäjän selvitykset haetun esteen vaikutuksista. Lisäksi säädettäisiin, että selvityksistä voitaisiin periä kohtuullinen korvaus.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy pitää ehdotettua täsmennystä siltä osin hyvänä, että se mahdollistaa korvauksen saamisen siltä edellytetystä lentoesteiden lentomenetelmävaikutuksia koskevasta selvitystyöstä. Samalla Fintraffic Lennonvarmistus Oy on kuitenkin huolissaan ehdotetun mukaisen toimintamallin asettamista vaatimuksista lentoesteiden pystyttäjille, lentoestelupaprosessin muodostuessa kokonaisuudessaan kohtuuttoman monitahoiseksi ja kustannuksiltaan raskaaksi.

Mikäli hallituksen esitys ilmailulain lentoesteitä koskevan sääntelyn muuttamiseksi tulisi voimaan esitetyssä muodossa, aiheutuisi siitä useita käytännön tason toiminnallisia ongelmia. Se kasvattaisi merkittävästi useiden eri toimijoiden tahoillaan tekemää hallinnollista työtä ja asiakasrajapinnan resursointia. Malli myös edellyttäisi kokonaisuudessa päällekkäisten, kunkin toimijan tahoillaan käyttämien järjestelmien kehittämistä, mistä aiheutuisi varsinaisen selvittämistyön aiheuttamien kustannusten lisäksi päällekkäisyyksistä johtuva kokonaisuuden kannalta tarpeeton kustannusrasite.

Nykyisessä, 1.10.2023 voimaantulleessa toimintamallissa keskeistä on ollut luvan hakijalle sujuva lupamenettely, jossa on ollut vain yksi asiointitaho eli Liikenne- ja viestintävirasto. Liikenne- ja viestintävirasto on lupahakemuksen käsittelyn edetessä tunnistanut ja hankkinut vaadittavat analyysit ja selvitykset lausunntoimenettelyn kautta. Nyt lentoestelupaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavan uudelleen siten, että lentoestelupahakemukseen tulisi liittää Suomessa toimivien lentomenetelmäsuunnittelijoiden ja asianosaisen lentopaikan pitäjän selvitykset haetun esteen vaikutuksista. Fintraffic Lennonvarmistus Oy toteaa, että esitetty toimintamalli ei sujuvoittaisi lupaprosessia lentoesteluvan hakijalle, vaan tekisi luvan hakemisesta monivaiheista. Käytännössä se edellyttäisi asiointia useiden eri toimijan kanssa ja todennäköisesti lisääisi merkittävästi lentoesteluvan hankinnan kokonaiskustannuksia. Esityksen yhtenä tavoitteena on kuitenkin mainittu olevan myös lentoesteluvan hakijan kannalta sujuva lentoestelupamenettely.

Hallituksen esityksen mukaisesti viranomaisen olisi laadittava hakijoille ohjeistus hakemukseen liitettävien selvitysten hankkimisesta. Fintraffic korostaa selkeän ohjeistuksen olevan erittäin tärkeää koko lentoesteprosessin kannalta.

Säädöskohtaisissa perusteluissa todetaan 158 a §:n 1 momenttia muutettavan siten, että siinä tuotaisiin selkeämmin esille, että lentoestelupahakemuksen arvioinnissa olennaisia asioita ovat vaikutukset lentomenetelmiin sekä lentopaikan lentoesterajoituspintaan. Fintraffic Lennonvarmistus Oy huomauttaa, että pääasiallisesti 158 a § viittaa kuitenkin lupaa myönnettäessä arvioitavaksi tulevaan lentoliikenteen sujuvuuteen, missä vaikutus lentomenetelmiin on yksi osatekijä.

Edelleen esityksen kohdassa 4.2.3 todetaan, että Ilmailulain 158 a §:n 2 momenttiin esitetyn muutoksen tavoitteena on, että viranomaisen saisi asian ratkaisemisessa tarvitsemansa tiedot hakemuksen yhteydessä. Fintraffic Lennonvarmistus Oy toteaa, että keskeistä asian ratkaisemisessa tulisi olla myös mahdollinen vaikutus lentoliikenteen sujuvuuteen, mihin yksinomaan lentomenetelmäsuunnittelupalvelun tarjoajien ja lentopaikkojen selvitykset eivät välttämättä vielä kaikilta osin vastaa. Siksi lupaa myönnettäessä on olennaista kuulla myös asianomaista ilmaliikennepalvelun tarjoajaa sekä mahdollisia muita asianomaisia. Arvioidessaan vaikutusta lentoliikenteen sujuvuuteen ilmaliikennepalveluntarjoaja tarvitsee tiedot haetun esteen vaikutuksista lentomenetelmiin ja lentoesterajoituspintoihin.

Mikäli hallituksen esityksen mukaisesti jo lentoestelupahakemukseen tulisi liittää Suomessa toimivien lentomenetelmäsuunnittelijoiden ja asianosaisten lentopaikan pitäjän selvitykset haetun esteen vaikutuksista, on mahdollista, että eri toimijoilta pyydyt selvitykset ja lopullinen lupapäätös perustuvat eri lähtötietoihin tai vähintään sen varmistaminen olisi hankalaa. Myös tietojen yksilöinti ja yhdistäminen saattaa osoittautua haastavaksi. Pahimmillaan nämä voivat toteutuessaan aiheuttaa lentoturvallisuusriskin. Koska estetieto lopulta on usein käytännössä myös ilmailutietoa, olisi perusteltua noudattaa jo tietoa tuotettaessa mahdollisimman pitkälle ilmailutiedon hallintaa ohjaavia pääperiaatteita ja säädöksissä asetettuja vaatimuksia.

Tällä hetkellä liikenne- ja viestintävirasto välittää lausunnonantajille lausuntopyynnössään lentoestelupahakemuksen mukaiset tiedot estekohteesta sen vaikutusten selvittämistä varten. Samalla virasto allokoii lentoestekohteen yksilöivän tunnisteen eli ID-numeron, joka on mukana lausuntopyynnössään. Siirryttäessä toimintamalliin, jossa eri toimijat selvittävät esteen vaikutuksia jo ennen lentoestelupahakemuksen jättämistä, ei todennettuja lähtötietoja tai yhteistä kohteen yksilöivää tunnistetta ole vielä käytettävissä. Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n aiemman lentoestelausunnoista saadun kokemuksen perusteella hakemusten lähtötiedoissa on usein tarkennettavaa ja eri toimijoiden kunkin tehdessä näitä tarkennuksia tahoillaan, on riski sille, että kohteen tiedot eivät pysy yhdenmukaisina läpi koko käsittelyprosessin. Teknisesti toimiva ratkaisu tähän voisi olla käytäntö, jossa vaikutusten selvittämistä pyydetäisiin vasta lentoestelupahakemuksen jättämisen jälkeen, jolloin vaikutusten selvittämisessä voitaisiin käyttää jo liikenne- ja viestintäviraston tiedossa olevia esteen lähtötietoja sekä kohteen yksilöivää ID-tunnistetta. Tällä varmistettaisiin, että kaikki arviointi tehtäisiin perustuen yhdenmukaiseen tietoon.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy ehdottaa, että kansallisesti toimivan lentoestelupaprosessin mahdollistamiseksi hallituksen esitystä tarkennettaisiin siten, että Liikenne- ja viestintävirasto ottaisi lentoestelupahakemukset vastaan, tarkistaisivat haettavan esteen tiedot ja ohjaisivat luvan hakijan oikeille toimijoille selvityksiä varten siten, että lähtötietoina käytettäisiin näitä vahvistettuja tietoja sekä kohteen yksilöivää tunnistetta. Tässä toimintamallissa toteutuisi lentoestelupien hakijoille jatkossakin nk. yhden luokun palvelu, eivätkä kaikki toimijat tekisi erilaisia lomake- ja henkilöstöjärjestelyjä asiakasrajapintaa varten. Tämä varmistaisi myös sen, että lentoesteiden tiedot

varmistetaan yhdessä paikassa hakuprosessin ensimmäisessä vaiheessa. Tällä vähennettäisiin toimijoiden päällekkäisten järjestelyjen tarvetta, joka olisi myös kokonaisuutena tehokkaampi ja esimerkiksi tietoturvaohjelmat sekä tietosuojakäytännöt voitaisiin hallita paremmin.

Toimitusjohtaja Raine Luojus

Nyberg Matts-Anders
Fintraffic Lennonvarmistus Oy - Fintraffic Lennonvarmistus Oy/Kehitys